

in mijn leven. Ik kan nooit meer dezelfde zijn als vroeger. Nooit meer.

Cottesloe

Cottesloe werd een oecumenisch hoogtepunt, door de meeste deelnemers ervaren als een diepe geestelijke belevenis. Aartsbisschop Joost de Blank toonde zich zo ontroerd over de goede wil, die de N.G.-delegaties aan de dag hadden gelegd, dat hij hen vergeving vroeg voor alles waarmee de Anglikaanse kerk in het verleden de Nederduits Gereformeerden onnodig zou hebben gekwetst. Hij zei 'verrukt' te zijn over de nieuwe mogelijkheden van samenwerking.

De achteraf gezien vrij gematigde uitspraken van Cottesloe over de rassenproblematiek, vielen echter zeer slecht bij politieke leiders en 'achterban'.

N.G.-kerklik premier Verwoerd daagde direct na 'Cottesloe' in zijn nieuwjaarstoespraak 1961 de N.G.-gedelegeerden uit om de morele basis aan te geven voor een vorm van politieke veelrassigheid of zogenaamd deelgenootschap. Hij zei dat de afgevaardigden slechts hun eigen visie hadden gegeven, maar dat de kerken nog moesten spreken.

De taal, die dat jaar door de gereformeerde lid-kerken van de Wereldraad werd gesproken, liet aan duidelijkheid niets te wensen over. De Nederduits Hervormde Kerk was de eerste, die het lidmaatschap van de Wereldraad opzegde (maart 1961), daarna volgde de Transvaalse Synode van de N.G. Kerk (april), en in oktober stapte de

Premier Verwoerd tijdens een vergadering van de Nationale Partij. Op de achtergrond de slagzin 'Glo in God, glo in jou Volk, glo in jouself', het 'God, Nederland en Oranje' van de Afrikaners.

Die Feite Wat Die Hele Suid-Afrika Wil Weet

DIE BROEDERBOND

DIS G'N KUSSINGSLOOP-ORGANISASIE NIE

'K was die afgelope paar weke in aanraking met lede van die Broederbond. Ek het alles probeer uitvind oor hierdie geheime organisasie at die hele land aan praat het.

Nou kan ek u dadelik sê dat die Broederbond gladnie is soos dit sover voorgestel is nie. DIE MEESTE VAN DIE NUUS WAT SOVER IN ANDER KOERANTE VERSKYN HET, GEE 'N HEELTEMAL VALS BEELD VAN HIERDIE ORGANISASIE.

Die groot fout wat die Broederbond maak, is dat hy alles wat hy doen geheim probeer hou, en dan lek geheime hier en daar uit wat 'n skewe beeld gee. Die waarheid is dat die Broederbond 'n dies Christelike kultuure organisasie is wat foute maak maar ook weer goed doen vir ons land.

Die idee wat gegee is dat dit 'n soort Man-Mau Chinese organisasie is met bloed-ede, kussingslope oor die kop, seremonie en sulke belaglike dinge, soos in sommige koerante verskyn het, is totaal vals.

Sewe Lede
Die is 'n organisasie van Afrikaners wat in 1918 begin het met sewe lede in 1944 2.000 lede gehad het waarvan 84 persent staatsampsterre en 35,3 persent onderwysers was, en wat nou volgens ek kan vasstel 7.800 lede het.

Toe ek aan 'n lid van die Broederbond gevra het of van 'n sê lede 'n di- es

-sê PIET BEUKES

Landstem - hoofredakteur PIET BEUKES, het gesels met lede van die Broederbond, gesels en gee hier sy indrukke van hierdie organisasie wat tans so dikwels in die nuus is.

neem en ander belaglike seremonie beteken.
Die julle sê, 'bet ek bygevoeg, maar omdat julle veranderd is, om sêers onder die Afrikaners te wees, bring julle alle Afrikaners in oorer en diskrediet. Daar het sêls nou in die huidige artikels oor die Broederbond verskyn waarin na julle ver- wys word as 'blow brothers' en sulke dinge.

Op gro-
rie oor-
land is-
kuser

Juffrou S. Is Ver'

Vrystaatse Ja-woord

N VIER-EN-TWINTIG.
Pieter van Arwee is-woord gekry van Mei Suid-Omdat die troudatum nog n buitendien nie voor die einde van volgende jaar aan gedink word nie!"-het die paartje hul ver- lowing maar stil gehou.

Louise en Pieter was die af- gelope lang anwêre in Pri- toria waar hulle 'n huwelik bygewone het en ook 'n draal geknak het by die Monument een. Maar oor die telefoon b- Louise se moeder die ver- oing van die tweeën Hennisman aan my bever

● Louise Cronje - VRYSTAATSE

Wen Hierdie MOTOR

Kaapse Synode van deze kerk uit de Wereldraad. De meeste delegatieleden naar Cottesloe schikten zich; ds. Beyers Naudé was een der weinigen die 'Cottesloe' openlijk bleef verdedigen.

Pro Veritate

Zijn christelijk geweten stond Beyers Naudé geen weg terug toe. Steeds moeilijker viel het oecumenisch georiënteerde christenen hun gedachten gepubliceerd te krijgen in bestaande kerkbladen. Daarom werd mei 1962 het - nog steeds bestaande - blad Pro Veritate opgericht, waar in artikelen gedachten werden geuit als de volgende:

'Er is onder blanke Zuid Afrikaners een bijna neurotische vrees te bespeuren om in gesprek te treden met de niet-blanke over zijn frustraties en idealen, zijn problemen en zijn hoop voor de toekomst. Zijn wij bevreesd dat wij de werkelijke omvang van onze ongerechtigheid zullen beseffen? Laten wij dan liever in gerechtigheid sterven dan in ongerechtigheid te blijven voortbestaan.' (maart '65)

Het vertrouwen dat ds. Naudé toen nog genoot in brede kringen van de N.G. Kerk was zo groot, dat hij april 1963 herkozen werd als moderator van de Transvaalse Synode.

Elders in de wereld schreef in die maand vanuit de gevangenissen in Birmingham in de V.S. dr. Martin Luther King (ere-doctor van de VU in 1965) zijn 'open brief' aan een aantal geestelijken die zijn acties 'onverstandig' en 'voorbarig' hadden genoemd.

'Als de kerk nu niet de opofferingsgezinde

geest van de oudste kerk terugkrijgt, zal ze het stempel van echtheid verliezen en de trouw van miljoenen verspelen en worden afgeschreven als een onbelangrijke club, die niets betekent voor de twintigste eeuw. Ik ontmoet iedere dag jonge mensen wier teleurstelling in de kerk tot openlijke walging is uitgegroeid.'

Christelijk Instituut

Het was of ds. Naudé die woorden gehoord had. In augustus 1963 aanvaardde hij het directeurschap van het toen opgerichte Christelijk Instituut van Zuider Afrika, 'een gemeenschap van individuele christenen van verschillende denominaties, die trachten de wil van God voor heel Zuid-Afrika, en vooral voor Zijn kinderen die daar leven, te ontdekken en daaraan te gehoorzamen'.

De Transvaalse N.G. Synode volgde verontrust de ontwikkeling. Over het nieuwe Christelijk Instituut werd verklaard: 'Deze activiteiten moeten wel leiden tot een botsing met het standpunt van de kerk over de oecumene en de rassenkwesie.'

Een verzoek van ds. Naudé om zijn predikantsstatus te mogen behouden in zijn nieuwe functie, werd hem geweigerd.

Broederbond

Maar het eerste grote rumoer om ds. Naudé zou november 1963 uitbreken, toen hij uit de Broederbond trad, een geheime culturele organisatie van een paar duizend vooraanstaande Afrikaners (ook de toenmalige premier Verwoerd was er lid van), ter bevordering van het Afrikanerdom. Al